

bekræfter, at hvis dette Forslag ikke er kommet for tidlig, er det i hvert Fald kommet tidsnok. Man har saa meget mindre Grund til at angribe Regeringen paa dette Punkt, som der foreligger Udtalelser af Ministeriets Medlemmer paa et ret tidligt Tidspunkt, som stillede i Udsigt, at denne Sag først vilde blive tagen op, naar Skatte-lovene vare gennemførte. Ved et Vælgermøde paa Fyn i Juni Maaned 1902 spurgte en Vælger Kredens Folketingsmand, den højtærede Konsejlspræsident, om hans og Regeringens Stilling til Sagen, og Konsejlspræsidenten svarede da, at dette Krav var jo et gammelt Venstrekrav, følgelig maatte det ogsaa tages op af Venstres Regering, men, føjede Konsejlspræsidenten til: „En Opposition kan sagtens stille Krav, men en Regering og et Regeringsparti er anderledes stillet, det bør ikke fremsætte sine Forslag som Agitationsforslag, det bør fremkomme med dem for at søge at gennemføre dem, og naar jeg har sagt, at Regeringen vilde fremkomme med dette Forslag, saa vil jeg føje til, at Regeringen vil ikke fremkomme med det, før den skønner, at der er rimelig Udsigt til, at det kan gennemføres. Saa længe jeg er Regeringens Chef, kommer Forslaget ikke frem før“. Han føjede ogsaa til: „Jeg tror ikke Tiden vil være inde, før Regeringen har vist, at den har Magt til at gennemføre Skatte-lovene og Tiendeloven“. Nu har det vist sig, at Regeringen har haft Magt til at gennemføre disse Love, og Regeringen har altsaa ment, at nu var det Tidspunkt kommet, da der var rimelig Udsigt til, at dette Lovforslag kunde føres igennem. Jeg mener ogsaa, at der har været adskiligt, der har tydet paa, at denne Opfattelse hos Regeringen har været ikke uberettiget. Der har virkelig i det sidste Aarstid, ogsaa i Højres Presse og af fremragende Højremænd, været fremsat Udtalelser, der kunde tyde paa, at der i Højre var nogen Tilbøjelighed til at imødekomme Kravet om den almindelige og den lige Valgret.

Under Behandlingen af denne Sag i Folketinget er der jo blevet indført indgribende Ændringer. Jeg tilstaa, at jeg saa paa disse Ændringers Vedtagelse i det andet Ting med nogen Betænkelighed, og jeg maa ubetinget give den højtærede Indrigsminister Ret, naar han i det andet Ting udtalte, at disse Ændringers Optagelse i Forslaget ikke vilde lette Forslagets Vej gennem dette Ting. Paa den anden Side maa jeg tilstaa, at den Forhandling, jeg har hørt her i Gaar og i Dag, har i nogen Maade betaget mig

denne Betænkelighed. Det har nemlig vist sig, at disse Ændringers Optagelse i Forslaget i Folketinget ved 2den Behandling uden Udvalgsbehandling har spillet en forholdsvis ringe Rolle i Forhandlingerne her. Man har ikke særlig fæstnet sig ved den Omstændighed, at Forslaget derved jo har faaet et langt betydeligere Omfang, er blevet af langt mere indgribende Natur, end det var, som det var forelagt fra Regeringens Side. Men jeg har rigtignok ved Siden af faaet det Indtryk, at Forslaget allerede i den Skikkelse, hvori Regeringen har forelagt det, ikke kunde ventes gennemført i dette Ting, og at man altsaa vel har ment som saa, at om der kommer lidt mere eller mindre til, er ret uvæsentligt, naar Forslaget i og for sig er uantageligt. Jeg kan ikke sige, at disse Udtalelser fra det gamle Flertals Side og fra det frikonservative Partis Side ere komne mig overraskende. Fra frikonservativ Side har man jo gentagne Gange haft Lejlighed til i de nærmest foregaaende Aar at udtale sig i den Retning, og at man fra det gamle Højres Side skulde berede os en Overraskelse og gøre Overbud, det turde man ikke vente — skønt man jo har set saadant før. Jeg for mit Vedkommende beklager nu stærkt, at der saaledes ikke er Udsigt til at komme til noget Resultat i Aar. Det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (Frijs-Frijsenborg) udtalte sin og sin Grupper Villighed til at forhandle om Sagen og til om muligt at komme til en Forstaaelse med Regeringen og Folketinget. Han sagde, at han vilde ikke nærmere her fremkomme med Antydning om det Grundlag, hvorpaa en saadan Overenskomst muligvis kunde naas, men han vilde dog nævne en Udvej, som man ikke burde gribe til, og det var den at gøre Indskrænkninger i de kommunale Raads Magt. Han ansaa denne Vej for ufremkommelig, og det er meget muligt, at han deri har Ret. Det er jo ellers noget, som man i en vis Del af Højre har slaaet paa som en mulig Betingelse for, at man kunde gaa til den lige og almindelige Valgret. Og det er en Tanke, som heller ikke har været fremmed for selve Regeringen, idet et Forslag i den Retning, sigtende til at indføre visse Sikringsbestemmelser over for mulige Misbrug af Skatterne, har været optaget i et tidligere Regeringsforslag, men ganske vist bortfaldt det. Det er meget muligt, at det ærede Medlem har Ret i, at man ikke kan komme frem ad den Vej. Men hvilken anden Vej maa da antages at være mulig? Saa vidt jeg kunde forstaa det